

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ROKIŠKIO TECHNOLOGIJOS, VERSLO IR ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokyklos (toliau-mokykla) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Mokykloje tvarka (toliau-tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.
2. Ši tvarka nustato mokyklos direktoriaus, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, kitų mokyklos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje.
3. Prevencijos tikslas - sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas mokykloje susijęs su emocine mokinių, mokyklos darbuotojų, tėvų (toliau – mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.
4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai mokyklai taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba
- 5.1. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 5.2. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 5.3. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 5.4. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
 - 5.5. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.
6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir / ar užgauliojant) ir / ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

- 6.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
- 6.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- 6.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- 6.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir / ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 6.2. **Patyčias patiriantis mokinys** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.
- 6.3. **Besityčiojantysis** – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir / ar prisidedantis prie jų.
- 6.4. **Patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).
- 6.5. **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.
- 6.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 6.7. **Patyčių intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.
- 6.8. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
- 6.9. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.
- 7. Saugios aplinkos mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) į(si)traukimą.
- 8. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

- 9. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, vaiko gerovės komisijos nariai, švietimo pagalbos specialistai, grupių auklėtojai, o ją vykdančią dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.
- 10. Mokyklos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos bendruomenei.
- 11. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja trys atsakingi

asmenys. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis ir patvirtina, kurie kasmet:

- 11.1. inicijuoja mokyklos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 11.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;
 - 11.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
 - 11.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje;
 - 11.6. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
12. Grupių auklėtojas kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

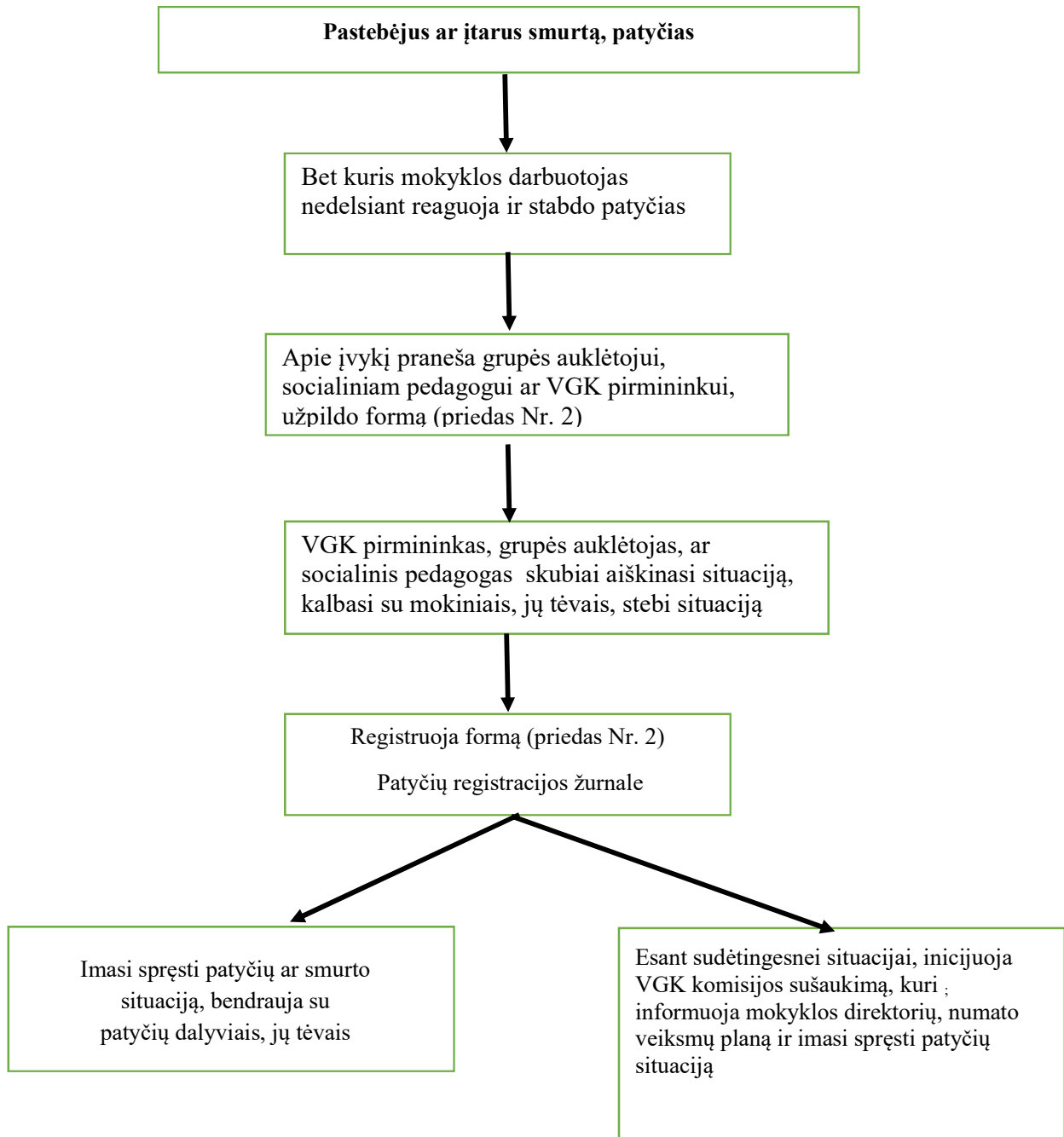
13. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:
- 13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;
 - 13.2. primena mokiniui, kuris tyčiojosi, mokyklos Tvarką ir mokinio elgesio taisykles;
 - 13.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 13.4. informuoja grupės auklėtoją, socialinį pedagogą ar vaiko gerovės komisijos pirmininką apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;
 - 13.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus;
 - 13.6. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis.
14. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:
- 14.1. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 2);
 - 14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
 - 14.3. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
15. Grupės auklėtojas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuojančius atsakingus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
16. Mokyklos vaiko gerovės komisija (ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimo koordinatoriai) įvertinusi turimą informaciją:
- 16.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 16.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją, kuris priima sprendimą dėl švietimo pagalbos priemonių taikymo;

- 16.3. atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
17. Užpildytą formą registruoja Patyčių registracijos žurnale (žurnalas saugomas socialinio pedagogo kabinete).
18. Mokiniai pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.
19. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.
20. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama PPT psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Mokyklos darbuotojai, mokytojai, pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka.
 22. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.
 23. Mokiniai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.
 24. Tėvai su šia tvarka supažindinami žinute per Tamo dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.
 25. Tvarka skelbiama mokyklos internetinėje svetainėje.
 26. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.
 27. Kasmet analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti prevencines priemones.
 28. Mokykla kiekvienais metais sudaro sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje.
-

**RTVŽŪM BENDRUOMENĖS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS
PLANAS**



Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojimas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims - mokinių tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

.....

Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokykla

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<input type="checkbox"/> <i>Fizinės</i> : mokinio užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, “daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
<input type="checkbox"/> <i>Socialinės</i> : įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
<input type="checkbox"/> <i>Elektroninės</i> : patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
<input type="checkbox"/> <i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i> .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Mokinio/-ių, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Mokinio/-ių, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veismų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Mokinio patyrusio patyčias:	
Mokinio, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Su smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Rokiškio TVŽŪM tvarka susipažinome:

Eil. Nr.	Darbuotojo pavardė, vardas	Parašas	Data
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

